L-ISQOF

ANTONJU MARIJA BUHAGIAR

U BIRKIRKARA

Fl-aħħar snin tas-seklu 19 il-knisja Maltija kienet immexxija mill-Isqof Ant. Marija Buhagiar, Kapuċċin, li fl-erba' snin ta' l-amministrazzjoni tiegħu f'Malta wera ruħu bħala Isqof ħabrieki umli u difensur tal-fidi Kattolika.

Twieled f'Cefalonja il-Greċja minn ġenituri Maltin. Missieru Ġużeppi minn Ħaż-Zabbar u ommu Marija Konċetta Attard mill-Furjana fid-19 ta' Novembru 1846 u tawh l-ismijiet ta' Spiridjun, Salvatore u Kostantinu. Ta' età żgħira wera x-xewqa li jħaddan il-ħajja reliġjuża fost il-Kapuċċini Maltin. Ġie Malta fejn ta' 17-il sena fl-20 ta' Diċembru, 1863 daħal fin-novizzjat li dak iż-żmien kien Santa Liberata u ismu ġie mibdul f'dak ta' Antonju Marija.

Il-ħila tiegħu fl-istudju kienet kbira barra l-istudju għas-Saċerdozju kien jaf tajjeb il-Grieg, l-Ebrejk, il-Franċiż u l-Ispanjol. Fit-18 ta' Ottubru 1869, l-Arċisqof Monsijur Gejtan Pace Forno ordnah saċerdot b'dispensa minn Ruma. F'Ġunju ta' 1871 għadda mill-eżami tal-predikazzjoni b'Summa cum laude. Kellu wisq għall-qalbu l-ordni u kien reliġjuż imħeġġeġ.

Ta' 26 sena fit-2 ta' Awissu 1872. Patri Antonju Marija Buhagiar fl-isbaħ żmien ta' ħajtu b'qalbu mkebbsa għall-erwieħ u għas-saħħa eterna tagħhom ġie mibgħut fil-missjoni ta' Tunes fost in-nies ta' Sfax il-biċċa l-kbira kienu Maltin.

Fit-12 ta' Awissu 1884 ġie midluk Isqof f'Tunes mill-Kardinal Karlu Lavigerie meta kellu biss 38 sena imħabba x-xogħol u l-ħidma li wettaq f'dik l-art. Huwa kien Isqof Titulari ta' Ruspa u Awżiljarju ta' l-Arċisqof ta' Kartaġni.

Dak iż-żmien billi l-Arċisqof ta' Malta Mons. Karmelo Conti Scicluna kien daħal fiż-żmien sewwa u ma kienx jiflaħ għat-taħbit, il-Papa Ljun XIII tefa' għajnejh fuq l-Isqof Buhagiar u b'digriet tal-14 ta' April 1885 għamlu Amministratur Appostoliku ta' Malta bl-istess drittijiet ta' Isqof Djoċesan. Huwa wera ħeġġa u mħabba kbira fi żmien li l-kolera kienet ħakmet lil Malta u għalkemm hu kien ittieħed b'din il-marda b'xorti tajba baqa' ħaj.

Fost ir-rabtiet li l-Isqof Buhagiar kellu ma' Birkirkara insemmu: il-ftuħ ta' l-Iskola St. Francis dak iż-żmien Istitut San Franġisk tas-sorijiet Franġiskani li saret fil-31 ta' Mejju, 1885, li allura din is-sena qegħdin infakkru għeluq il-100 sena mill-ftuħ

tagħha. Kienet is-Sinjura Hely Hutchinson li talbet lil dawn is-Sorijiet biex jiftħu Laboratorju biex fih jaħdmu xi tfajliet barra li l-quddiem ikunu jistgħu jiftħu xi skola għat-tfal żgħar. Il-ftuħ sar mill-istess sinjura u t-tberik sar mill-Amministratur Appostoliku l-Isqof Buhagiar. Huwa ġie milqugħ mill-Prepostu Dr. Crocifisso Pisani Borg li għamillu diskors u ippreżentalu bukkett fjuri.

Bis-saħħa tiegħu il-Papa Leone XIII bi Breve tal-11 ta' Awissu 1885 żejjen bi privileġġ ġdid lill-Kapitlu tagħna billi huma jistgħu jużaw il-lazz isfar tal-ħarir imżewwaq bid-deheb. Bħala turina ta' ringrazzjament il-Kapitlu poġġa fis-sagristija ritratt kbir impitter minn Lazzru Pisani.

Dan l-Isqof għoġbu jirregala wkoll Statwa Sabiħa ta' Sant Antnin li tinsab fil-knisja ta' l-istess qaddis u li kienet maħduma fi Franza. Il-poplu Karkariż kien grat ħafna għal dan il-ġest ta' l-Amministratur Appostoliku.

Meta l-Isqof Buhagiar ra l-għerf u l-qdusina li bihom kien imżejjen il-prepostu ta' Birkirkara il-Kanonku Dr. Crocifisso Pisani Borg għażlu bħala segretarju tiegħu. Għalxejn kienet marret delegazzjoni mill-Kapitlu u minn xi nies importanti ta' Birkirkara biex jitolbu lil Amministratur Appostoliku jerġa' jaħsibha fuq din il-għażla, għax xorta ħadu miegħu. B'xorti ħażina kemm għal poplu Karkariż kif ukoll għal-Ammin. Appos. ma' tantx dam miegħu għax fi żmien sena Dr. Crocifisso Pisani Borg miet wara marda qasira.

Għall-imħabba kbira li kellu lejn il-Papa ma riedx li din id-Djoċesi ma tiċċelebrax il-festi Gubilari ta' għeluq il-50 sena tas-Saċerdozju tal-Papa Ljuni XIII, u għal din l-okkażjoni barra iċ-ċelebrazzjonijiet li saru f'Malta huwa organizza pellegrinaġġ Nazzjonali għal Ruma u hemm quddiem il-Papa il-Prepostu ta' Birkirkara Dr. Crocifisso Pisani Borg għamel diskors imqanqal u ta' għaref li kien, fejn wera il-ħila u ż-żelu, il-qdusija u l-imħabba ta' l-Isqof Buhagiar li kellu għal poplu Malti u biex il-Papa ifittex iqiegħed lil dan l-Isqof bħala Arċisqof ta' Malta. Diskors li kien ġie milqugħ tajjeb kemm mill-Papa kif ukoll mill-Maltin kollha.

Iżda ġara li fl-10 ta' Jannar 1889, b'għafsa ta' qalb għal Poplu Malti l-Isqof Buhagiar ħalla dil-Gżira għal Ruma biex jerħi ruħu f'idejn il-Papa. Għall-ewwel ofrewlu li jmur Patriarka ta' Ġerusalemm li irrifjuta minħabba raġunijiet personali. F'Diċembru 1890 għollieh għad-dinjita' ta' Nunzju Appostoliku ta' Haiti u Venezuela f'San Domingo fl-Amerika. Ħuh li kien ukoll Saċerdot, Dun Mikiel Buhagiar, li kien wisq iħobbu, mar miegħu bħala Segretarju tiegħu. fis-6 ta' Awissu 1891 Monsinjur Buhagiar qabdu d-deni u miet mibki minn kulħadd wara erba' t'ijiem fl-eta ta' 45 sena fl-10 ta' Awissu fil-11.30 p.m. assistit mill-Arċisqof ta' San Domingo u ġie midfun fil-Knisja Metropolitana t'hemm stess.

Referenzi:-

Gazzetta di Malta 17. 24-25 Agosto 1891.
E.B. Vella. Storja ta' Birkirkara p.380.
F. Azzopardi Fr. Sunday Times of Malta 29 March 1959.
Leħen is-Sewwa 8. 15 ta' Awissu 1951.
Alfons Marija Galea. Kotba għal mgħodija taż-żmien Nru.150 P.41-42.
Il Portafoglio Maltese 21 Marzo 1887.
It-Terzjarju ta' San Franġisk Lulju 1885 p.38.

Joseph Zammit
Jum San Pawl, 10 ta' Frar, 1985.

DELIA
(PROP. MARIO DELIA)

NAXXAR ROAD, B'KARA
TEL: 491173

WHERE TO PUT YOUR TRUST

AUDIO AND VISION SALES & SERVICE

Monday to Saturday from 8.30 a.m. to 12.00 – 3.00 to 7.00 p.m.

We offer the services of: TV's, Radio Car equipment and Electronic Goods repairs, TV aerial installations, Disco for all occasions and personal attention on request for technical requirements.

ALICE HOUSE

for all kinds of Drapery

206, Main Street
B'Kara.
Tel: 40004